

Lenka Jenčková: Dřevořez a dřevoryt v Číně 20. století, jejich vývoj a využití

Autorka bakalářské práce si ke zpracování zvolila téma týkající se dvou grafických technik uplatňovaných v čínském umění – dřevořezu a dřevorytu – a jejich využití pro tvorbu děl úzce spojených především s událostmi a společenskou situací v Číně 20. století. Jedná se tak o práci na pomezí oborů dějin výtvarného umění, užitého umění a zároveň kulturní a politické historie, tj. složitější mezioborovou problematiku, týkající se navíc historicky nepříliš vzdálené doby, jejíž dozvuky jsou v řadě ohledů patrné dodnes.

Jako cíl práce si autorka vytkla za pomoci analýzy používání daných uměleckých technik popsat období „revolučních a válečných let Číny 20. století“. Hlavní pozornost věnuje Hnutí za moderní dřevoryt (30. léta 20. stol.) a Hnutí za nové novoroční obrázky (40. a 50. léta 20. stol.) a odlišnostem v uplatňování daných grafických technik v těchto obdobích. Zároveň zdůrazňuje fakt, že českoslovenští sinologové se v poválečných letech o techniky dřevořezu a dřevorytu zajímali a někteří o nich publikovali i původní české studie, které je prospěšné v práci zhodnotit spolu se zahraniční literaturou. Pracuje s relevantní západní i českou sekundární literaturou a jakožto prameny pak využívá Lu Sünovy texty k technikám dřevorytu, který ho v Číně prosazoval a zpřístupňoval jeho především německé vzory. Závěr studie tvoří krátká příloha s ukázkami některých tisků rozdělenými poměrně zjednodušujícím způsobem do kategorií „negativních“ a „pozitivních“ konotací, které jsou vysvětleny v hlavní části práce.

Celkově práci považuji za zdařilou základní sondu do daného tématu, vyhovující rozsahem i hloubkou analýzy nárokům na bakalářskou práci. Autorka přehledně a jasně vysvětlila rozdíly a historické souvislosti používání zmíněných technik, ukázala, jak volba využití každé z nich reagovala na historické podmínky a zároveň ovlivňovala výsledná díla i jak se v nich odrážely inspirace zahraničními vzory. Výsledná krátká studie tak může sloužit jako elementární úvod do daného tématu a může se stát východiskem složitějšího výzkumu v budoucnosti.

Jako vedoucí zmíněné práce oceňuji především následující skutečnosti:

- logickou organizaci textu a samostatnost při práci s prameny a sekundární literaturou, z nichž si na základě vlastního rozboru a dílčích závěrů vytvořila jasnou a přehlednou kostru studie

- snahu vyrovnat se se složitým mezioborovým tématem a to, že se nevyhýbala komplikovaným otázkám, nesnažila se na ně přinést rychlé a zjednodušující odpovědi, ale naopak do hloubky pracovala s literaturou a hledala komplexní formulace a řešení

- pečlivou práci s prameny, tj. především s Lu Sünovým textem *Předmluva o zásadách tvorby dřevorytu* (*Muke chuangzuofa xu* 《木刻创作法》序), která při překladu přinesla i zajímavé myšlenky, jež nejsou s Lu Sünovým přístupem v sekundární literatuře často spojovány

Práci bych vytkla z mého pohledu méně významné skutečnosti, které by nicméně v případě trvání zájmu autorky o dané téma bylo žádoucí vylepšit:

- téma je na základě použité literatury pojednáno poměrně povšechně a na řadě míst zjednodušujícím způsobem (což jsem nicméně u bakalářské práce považovala za dostačující). V případě další práce na prohloubení analýzy bych navrhovala dopodrobna prostudovat přístupy k dřevořezu / dřevorytu v publikacích západních badatelů (Andrews, Laing) a badatelů českých (Hrdlička, Rambousek). Poté by bylo možné se i na základě další sekundární literatury pokusit o hlubší analýzu především poválečných čínských dřevorytů, jak je (často i dosti tendenčně) chápali

badatelé z Československa, kteří měli v rámci kulturní výměny v dané době do ČLR přímý přístup, a jak o nich píše badatelé ze Západu, používající často zcela odlišný pojmový aparát a systém referencí, zakotvený zase v západních reáliích a přístupech.

- obrazovou přílohu a „praktickou část“ práce by bylo dobré rozšířit o další tisky a další kategorie děl, momentálně působí poměrně torzovitě a omezeně, zde ji považuji spíše za ukázkou jednotlivých typů děl, která za pomoci daných technik v daných obdobích vznikla, než samostatnou analytickou část

- bylo by dobré podobným způsobem zpracovat tisky z některých českých sbírek (Náprstkovo muzeum, Národní galerie), a zpřístupnit tak zatím nepublikovaný výtvarný materiál. Pro účely dané bakalářské práce (především z časového hlediska, kdy jen přístup do badatelen zmíněných muzeí je časově dosti limitován) to však, předpokládám, nebylo možné. Pro příště (kdyby se mělo jednat např. o diplomovou práci) by ovšem bylo skvělé vyhradit si na heuristickou část výzkumu dostatečný čas a české sbírky tímto způsobem zhodnotit a zveřejnit.

Výše zmíněné dílčí výtky jsou nicméně pro práci daného rozsahu i časové náročnosti spíše podněty k zamyšlení a návrhy možného směřování výzkumu do budoucna. Studie dle mého názoru naplnila nároky kladené na bakalářskou práci a zejména pro kvality popsané výše navrhuji výsledné hodnocení známkou „výborně“.

Otázka k diskuzi:

U čínských dřevorytů uvádíte v různých obdobích inspirace díly německými a ruskými. Co by se dalo charakterizovat jako vlastnosti, které z těchto uměleckých tradic převzaly, a co je naopak na čínských dřevorytech typicky čínské?

V Praze, 11. června 2024

Mgr. Michaela Pejčochová, Ph.D.